

NAISTÖÖLINE

JA

NAISKOLHOOSNIK

№ 5 (72)

M A I

1 9 3 5

SISUKORD

	Lhk.
1. Likvideerida kuritegevus alaealiste seas	1
2. S. A. — Võidelda enamlikult kõrge linasaagi eest	2
3. <i>Juulie Aren</i> — Isiklikke mälestusi meie unustamata juhust Viktor Kingissepast	3
4. <i>M. Gorki</i> — Naisterahvast	5
Kindlustame rahvusvahelist sidet:	
5. S. A. — Kuidas võitleb töötav naisterahvas vabastatud Hiina- maal. (Järg.)	6
6. <i>O. Kuusinen</i> — Liidia Rask	8
Ilukirjandus:	
7. <i>A. Avdejenko</i> — Sündimine	10
8. <i>Helene Päll</i> — On põhjalikult muutund elu	12
Meie tähtsad inimesed:	
9. <i>Helene Päll</i> — Kuidas mina töötan	12
10. <i>Partisaan</i> — Võtke Armildast eeskuju	13
11. <i>Osjamets</i> — Naisterahvas on kolhoosilises valmistuses suur jõud	14
Meie kolhoosid kevadisel külvil:	
12. <i>Kati</i> — Organiseerime kultuur-eluolulisi asutusi	15
13. <i>E. Kangur</i> — Karjaferm kasvab	15
14. <i>Am. Rajapuu</i> — Täidame enamlikult oma peale võetud kohus- tused	16
15. <i>Miina Käära</i> — „Alguse“ kolsoos on kevadiseks külviks valmis	16
Kasulikke näpunäiteid:	
16. Kuidas võidelda koidega	17
17. Tasusumma väljaarvamise korrast naiskolhoosnikkudele enne ja pärast sünnitamisaega	17
Kaanel: „Ema“ — Andrejeva-Petoschina tehtud kuju, Vene muu- seumis avatud kevadisel näitusel.	

№ 5

(72)

NAISTÖÖLINE JA NAISKOLHOOSNIK

M A I

1935

Likvideerida kuritegevus alaealiste seas

Nõukogude kord loob noorsoo kasvata-
miseks iseäralised head tingimused. Nõu-
kogude laps ei tunne kurnamise kol-
ledusi, kapitalistliku ühiskonna kibedamaid
vastuolusid ja kõiki endise tsaari-Vene-
maa jõledusi. Nõukogude laps kasvab
õnnelikul sotsialismi võidurikkal kasvuajal.
Meie lapsed on ümbritsetud partei ja nõu-
kogude valitsuse tähelepanu, armastuse ja
hoolitsemisega.

Noorsoo kasvatus on suur, keerulik ja
vastutusrikas ülesanne. Partei näitab, et
kool ja komnoorteühing seda ülesannet
veel küllalt rahuldavalt ei täida. Ühes
sellega partei kriipsutab alla vanemate
vastutust laste kasvatuses ja nõuab ühis-
kondlikku järelvalvet, kuidas tööline ja
naistööline ehk teenija oma lapsi kasva-
tavad.

Rida tõsiasi räägivad sellest, et klassi-

*Pihkva linna rahvakohtu esimees sm. Grosmann jutuajamisel pioneeridega kuritegevuse vastu võitle-
mise abinõude üle alaealiste seas*

vaenulikud ollused püüavad oma mõju avaldada laste peale, ahvatledes neid ülannetustele, huligaansusele, meelitavad neid oma inetute omakasu ja kontrrevolutsioonilikkude eesmärkidega kuritegevusele. Nõrk kasvatus koolis, kodus ja perekonnas soodustab seda. Järelvaatamatusega käsikäes käib laste kuritegevus.

Seniajani võitlesid laste kuritegevusega alaealiste laste komisjonid. Võitlesid väga halvasti. Noor korrariikkuja kuulas komisjoni onukeste õpetussõnad ära ja peale selle lasti ta rahuga minna. Korrariikkuja, nähes, et temal mingit karistust ei ole, sai hoogu veel raskemateks kuritegudeks. Liberaalsed jutuajamised komisjonides ei kõigutanud põrmugi tema arvamist selles, et temal õigus on kuritegevuseks. Selle tagajärjel tekkis alaealiste seas retsidiviste, kellel mitu kuritegevust seljataga.

Kesktäidesaatekomitee ja Rahvakomissaride nõukogu otsus 7. aprillist võitluse abinõude kohta alaealiste kuritegevuse vastu teeb lõpu sellele inetule olukorrale. Uus seadus paneb kõvadele roobastele võitluse laste kuritegevuse vastu, andes selle asja rahvakohtu kätte, ning relvastades kohtuasutusi sellele vastavate võitlusabinõudega.

7. aprilli seadus karistab kõige valjumalt alaealiste kuritegevusele ahvatlejaid ja kaa-

saaitajaid. Karmi karistuse — mitte alla 5 aastat vangisistumist — saavad kõik need pimedusejüngrid, kes alaealisi kuritegevuse teele tõukavad, spekulereimisele, prostitutsioonile, kerjamisele jne ahvatlevad. Suuremalt jaolt seda osa etendavad klassiliselt võõrad ollused, isikud ilma kindla tööta — endised kaupmehed, kes nüüd varguste kokkuostjateks saanud, endised inimesed, kes nüüd oma juures orgiaid korraldavad jne.

7. aprilli seadus toob kahtlemata terve pöörde võitlusesse alaealiste kuritegevusega. Kuid tuleb mees pidada, et seadus ei nõrgenda karvaväärki kasvatusöö tähtsust. Vastuoksa, ta tuletab veel kord meelde, et vaja on kasvatustööd koolis tõsta, väliskooli tööd organiseerida shaktides, vanemate vastutust kasvatustöö alal kõvendada.

Meil on kõik võimalused olemas selleks, et kõige lühema aja vältel likvideerida laste kuritegevus. Tarvis ühiselt ja enamlikult peale hakata. Tarvis on noortsugu hästi valvata ja kaitsta klassivaenlaste mõju eest ja armutult võidelda nende mõjude kandjate vastu.

Võitlusesse ausa ja sotsialismile truu noorsoo eest! Kaitseme endi laste teadvust kuritegevuse mürgi, huligaansuse ja kaelakohtulikkuse eest!

Võidelda enamlikult kõrge linasaagi eest!

Leningradi oblasti põllumajanduses on linakasvatusel tähtis koht, sellepärast Leningradi oblasti täidesaatekomitee ja ÜK(e)P oblastikomitee büroo võttis vastu otsuse, mis konkretiseerib Keskkomitee ja Rahvakomissaride nõukogu otsust lina kontrakteerimise alal vastavalt meie oblastile. Eelmistel aastatel meie ei pööranud küllalt tähelepanu linakasvatusele, sellepärast langes lubamata madalale lina saak ja ta omadus.

Võitlust lina eest tuleb organiseerida enamlikult.

Nüüd kevadel ei seisa meie ees ülesanne mitte ainult hästi ja varajastel tähtsagadel lina külida, vaid ka koristamise peale mõelda.

ÜK(e)P Leningradi oblastikomitee sekretär sm. *Shdanov* ütles oblastikomitee pleenumil: „Eesrinnaliseks raiooniks võib seda raiooni nimetada, kes saab edukalt hakkama mitte ainult külvile ettevalmistam-

misega, vaid kes juba nüüd hoolikalt koristusele ette valmistab.“

Leningradi oblasti täidesaatekomitee ja ÜK(e)P Leningradi oblastikomitee büroo otsus 9. aprillist lina kontrakteerimise kohta kriipsutab eriti alla, et *vaja ära hoida lina kaotsimineku lina koristamise ja ümbertöötamise juures*. See nõuab, et linakasvatuse kolhoosides peab viidama läbi maksimaalne mehaneerimise sisendamine, oblasti maaosakond peab muretsema käesoleval aastal 285 kahehobusega töötavat 17-realist külvikut, 259 laiavõttega linakitkumise masinat.

1935. aastal saab Leningradi oblastis organiseeritud 500 linamasindamise-ropsimise punkti Santalovi tüüpi masinatega ja 150 punkti Antonovi tüüpi masinatega.

Ka annab riik määratusuured kergendused neile, kes täidavad riigi poolt antud

lina kontrahteerimise plaanid õigel tähtajal ehk ületavad neid plaane, näiteks:

„Kõik pikklina külvid ristikkeina ja uudismaadele, mis sügisel üles küntud, vabastatakse põllumajanduslikust maksust täielikult.

Need kolhoosid, kes 1935. a. lina külavad sügisel ülesküntud uudismaale ja kes nendele kindlaksmääratud linasaaduste riigile andmise plaani kontrahteerimise alal täitnud, vabastatakse 1935. a. teravilja riigile andmisest selle arvu hektaride pealt, millise hektaride arvu peale on sügisel ülesküntud uudismaale lina külvatud.

Kolhoosidele, kes riigile (kontrahteerimise korras) linasaaduste andmise plaani ületavad nii hulgaliselt kui ka omadusliselt, antakse preemiaid.“

Kõiki neid kergendusi peavad laiad hulgad maal teadma.

Eesrinnas sammuvad naiskolhoosnikud peavad Leningradi oblasti täidesaatekomitee ja ÜK(e)P Leningradi oblastikomitee otsusega tutvunema¹ ja aitama kaasa parteiorganisatsioonidel ja komnoorteühingul neid otsuseid selgitada laiadele naiskolhoosnikkude ning töötavate naiste hulkadele üksikmajapidamistes.

Oleme kõik enamlikult valvel õige lina-külvi läbiviimises ja püüame täielikult kaotsiminekuid koristamise ja ümbertöötamise juures ära hoida. S. A.

Sm. Kirovi nim. kolhoosi (Tsherepovetski raioonis) esimees sm. Omin, agronoom ja poliitosa-konna juhataja asetäitja linaorast järelvaatamas.

Isiklikke mälestusi meie unustamatu juhist sm. Viktor Kingissepast

3. mail 1922. aastal tappis verejanuline eesti kodanlus meie eesti proletariaadi ühe armastatud juhi sm. Viktor Kingissepa.

Viktor Kingissepp asus Eestisse põranda alla 1918. a. novembris ja töötas seal kolm ja pool aastat. Põrandaaluse töö jaoks on see väga pikk aeg. Eesti nuhid otsisid teda igalt poolt, lubasid suuri summasid tema ülesleidjale, toimetasid igasuguseid provokatsioone, et teda kuidagi kätte saada, püüdes piinamistega kinnivõetutelt välja pinnida, kus ta asub.

Proletariaadi klassitunne oli aga nii-võrd suur, et mitmest sajast inimesest, kes teda nägid ja temaga kokku puutusid ja mitmest kümnest korteriperemehesest ja

-perenaisest, kes teda varjasid, ühtegi ei leidunud, kes teda oleks ära annud, olgugi, et mõned nendest ka surma läksid. Ainult töörahva enese kaitsel võis Viktor põranda all niikaua vastu pidada.

Ei või nimetamata jätta, et eriti naistöölisteid sm. Kingissepa varjamises ja tema sidemepidamises „välisilmaga“ väga suurt osa etendasid.

Meie teame, et V. Kingissepp organiseeris põranda all Eestimaa Kommunistliku Partei tugevaks ja suureks organisatsiooniks, kes võitlust algas Eestimaa proletariaadi vihasema vaenlasega — eesti kodanlusega selleks, et organiseerida Eestimaa töötavaid hulki võitlusele Nõukogude Eesti eest. Ja sellel vastutusrikkal ja raskel võitluspostil võitles ta kuni oma märtrisurmani.

¹ Ilmus „Edasis“ 14. aprillil 1935. a.

Sm. Viktor Kingissepp

See on V. Kingissepa põrandaalusest võitlusest Eestis nõndanimetatud „iseseisvuse“ ajajärgul, kuid meie, eesti töörahalgud, tundsimine Viktor Kingissepa juba kaua ennemalt, mustadel tsaarivalitsuse aastatel, 1906. aastast saadik, kui eesrinna võitlejat — revolutsionääri-agitaatorit, kelle sõna ulatas kõige sügavamatesse tööraha kihtidesse. Sellest ajajärgust on mul juba sm. Viktor Kingissepast helgeid mälestusi. Sel ajajärgul olin mina siin Peterburis majateenijaks ja Viktor Kingissepa juhtivusel organiseerisin eestlasi majateenijaid, keda õige palju tol ajal Peterburis oli, keda puudus ja viletsus oli ajanud „kodumaalt“ siia, et ülespidamist omale teenida. Viktor Kingissepp oli meile nii

lähidane, et meie talle kaebasime kõike, isegi oma isiklike hädasid ja puudusi — leides talt tihti abi ja nõu. Kunagi ei jätnud ta tähelepanemata ühtegi väikestki asja. Mäletan, kord keegi meie oma seltsimeestest (keegi Tennov) püüdis pettuse teel omandada osa elukinnituse rahast, mis mina peale oma vana tädi surma pidin saama, kes minu hooldamisel oli. Sellest juhtumisest rääkisin sm. Viktor Kingissepale. Ta tegi sellest kohe ühiskondliku asja. Astus selle seltsimehe vastu avalikult Karskuse Seltsi koosolekul (seda seltsi kasutasime oma legaalsel töö) välja, mõistis hukka ta teguviisi, kriipsutades teravalt alla, et meie ridades ei ole kohta kelmidel. Peale selle meie seda Tennovit enam ei näinudki, ta kadus meie ridadest.

Sm. Viktor oli meie, naisseltsiliste organiseerimises väga osavõtlik. Ta teadis, et naisterahva osa revolutsioonilikus võitluses

tähtis on. Eriti mäletan teda 1910. aastal, kui käis eeltöö partei konverentsile, mis sai Eestis, Viljandimaal, ära peetud, siis oli Viktor üks kõige energilisematest agitaatoritest ning organisaatoritest ka meie naisseltsiliste seas. Mäletan seda nii selgesti, nagu kuuleksin veel täna Viktor Kingissepa sõnu, kui ta meie poole tüliselt pööras: „Aga teie, majateenijad, kas teie king teid kusagilt ei pigista? Miks teie nii loiid olete?“ Sel koosolekul valisime meie oma esindaja seltsilise Emilie Limbergi (Mutsu) konverentsile. Praegu töötab see seltsiline veel Leningradis Sõjaväe arstiteaduse akadeemias, hirurgia osakonnas õena. Meie majateenijate seas oli sel ajal rida partei seltsilisi: Elsa Karlson,

Limberg, Roode, mina ja veel teised, kelle nimesid ma praegu enam ei mäleta ja ei teagi, kus nad on.

Mäletan veel, kuidas kord meid, naiseltsilisi, sm. Viktor Kingissepp õpetas, kuidas meie peame suhtuma Peterburi eesti kodanlike daamide poolt organiseeritavasse koduteenijate ühisesse, mis kavatses „heategevuse“ alusel eesti soost majateenijatele kohaotsimise kontori avada. Viktor selgitas meile, et sarnaste heategevate seltsidega ei saa tööraha olukorda parandada, et töörahas peab ennast ise organiseerima võitlusesse oma tööliste organisatsioonidesse, et hävitada kapitalistlikku

korda. Meile aga, kui teadlikkudele seltsilistele, soovitas ta tingimata selle seltsi liikmeks astuda, et seda seltsi ära kasutada meie sotsiaaldemokraatlike ideede levitamiseks majateenijate seas.

Viktor Kingissepa tulised sõnad, revolutsioonilik vaimustus, soe, südamluk vastutulek ei unne iialgi neil, kes temaga töös on kunagi kokku puutunud. Mälestus Viktorist annab jõudu võitluseks.

Kodanlus tappis sm. Viktor Kingissepa, kuid kunagi ei suuda kodanlus hävitada seda liikumist, seda võitlust, mille eesotsas seisis sm. Kingissepp.

Juulie Aren.

M. GORKI

Naisterahvast

(Järg)

Kui oletada, et kultuuri koidikul naisterahva töökogemused olid meesterahva kogemustest mitmekesisemad ja ta oli mitte üksnes sotsiaalselt üheväärtuslik oma kaastöölisega, vaid intellektuaalselt seisis temast ees, siis peab tunnistama, et mõne aja, teadmata kui kaua, oli võim perekonnas, sugukonnas ja isegi suguharus naisterahva päralt. Muistsed greeka kirjanikud räägivad naiste kogukondadest skifi ja slaavi suguharudes, kogukondadest, kes iseseisvalt valitsesid maa ja muu varanduse üle. Ei ole kahtlust, et sarnastel juhustel on jutt „barbaarlastel“ alal hoidunud ema soost, mis kohati kuni XIX sajandini püsima jäänud, näiteks Verhояnski „schljahidel“. Niisuguste kogukondade olemasolust slaavlastel on muuseas märgitud vene lugulauludes Ilja Murometsi kohtamisest „nahvalstshikuga“, kes osutus Ilja pojaks, kes tundis ise ära ema näidatud tundemärgist, kui see nahvalstshikut väljale minemiseks varustas, samuti kui ema varustas Doarõnjat. On olemas legendid „amatsoonidest“: vanaaegses serbia uudisjutus „Aleksandria“ jutustatakse, et Aleksander Makedonski vägede seas oli amatsoonide salk. Tshehidel on legend naistest, kes VIII sajandil hukanud oma mehed, kindlustusid Vöschgorodis ja sõdisid seitse aastat meeste vastu. Vene lugulaulud jutustavad „polenitsadest“ — naisvägilastest, kes vahiametit pidasid. Pea-

aegu kõikide rahvaste folkloor räägib naisterahvaste tarkusest, nende võimust looduse võimude üle, muinasloolistest naismeisteritest, nagu „Vassilissa ülitark“ ja tema sarnased. Siia hulka tulevad lugeda ka legendid „naisprohvetitest“, sibilladest ja, nagu öeldud, „headest nõidadest“, „normannide tarkadest neidudest“ jne. See kõik räägib veenduvalt sellest, et peale loomuliku imestuse ja hirmu naisterahva iseäralikkude suudete ees, allus meesterahvas millalgi tema võimu alla ja et olid olemas iseseisvad naisterahvaste kogukonnad ehk jälle kogukonnad, kus valitseval kohal oli naisterahvas. Võimalik, et mõned „tabud“ olid nimelt naiste poolt maksma pandud selleks, et kaitsta ennast isase seksuaalse kallalekippumise eest raseduse viimastel kuudel ja et oli veel rida töö-põhjuseid, mis piirasid „tugeva soo“ tegevuse vabadust.

Kõige rohkem on alal hoidunud muinasjutte, legendasid, rahvajutte naisterahvastest kui nõidadest, lausujatest, kui saatana musta jõu teenijatest ja orjadest. Kõik need jutud, alates piibli Adama ja Eva jutust, väidavad ühel häälel, et naisterahvad töötasid saatana kasuks väga ausalt, mitte mingisuguse omakasu sihiga, vaid ainult püüdes inimestele kurja teha. Faust müüs hinge kuradile, et noorust tagasi saada, kuid nõiad ei muretsenud selle eest, et noorust ja iludust tagasi saada.

Nõiduse uurijad millegi pärast on tähelepanemata jätnud selle imeliku ja kahtlase kasupüüdmatause, olgugi et naisterahvaste vigade hulka loetakse harilikult nende püüet olla võimalikult kauem noor, terve, ilus, — püüe, olgu siinkohal öeldud, täiesti loomulik.

Meesterahvaste võitlus naisterahvaste võimu vastu koduses majapidamises ja eluolus tekkis ühes sugukonna lagunemise algusega, sugukonnale perekonna vastupanemisega ja eraomanduse arenemisega. Meesterahvas, kes tuhanded aastad naisterahvaste võimu all kasvatatud, muutus lõppude lõpuks mitte üksnes ja mitte niivõrd jahimeheks, vaid ka töömeheks — esialgu abiliseks naisterahva töös, siis võrdseks osavõtjaks ja, hiljem, peamiseks tööjõuks maaharimises ja materjalide ümbertöötamises, eriti neil juhustel, kus ta veol ja põlluharimisel hakkas tarvitama tema enese taltsutatud ja tema poolt hoitavaid loomi. Ta seisukord oma enese sugukonnas, kus ta ei võinud naist võtta, ja oma naise sugukonnas, kus ta ei olnud üheõiguslikuks ühiskonna liikmeks, ei hakanud vastama sellele osale, missugust ta hakkas majapidamises etendama. Ja see pärast uute aastatuhandete vältel peab meesterahvas visa võitlust oma ülemvõimu pärast perekonnas, sellepärast, et lapsi tema lasteks tunnistatakse, aga mitte ema lasteks, kes nad sünnitanud, sellepärast, et tunnistatakse nende laste kuulumist isa sugukonnale, aga mitte ema sugukonnale,

et tunnistatakse omandust tema ja ta sugukonna omanduseks, aga mitte ta naise ja selle sugukonna omanduseks. See võitlus oli seda raskem, et töö arenemisega ei jäänud naisterahvas meesterahvast maha, vaid muutus ikka rohkem osavamaks, vilunudumaks, töösuutelisemaks. Meesterahva poolt oli ainult jõud, ja ta võitlus oli võitlus võimu pärast, pani oma eesmärgiks naisterahva elukogemuste ekspropriatsiooni ja sai selle eesmärgi kätte sel teel, et orjastas naise, tegi ta „minu majapidamise koeraks“, nagu määras ta osa keegi orotshonlane.

Isegi kolde, tule tegi meesterahvas oma koldeks, oma sugukonna koldeks. Müüt Prometheusest, kes tõi tule taevast, oli algul vististi preestrite müüdiks, — ta võttis ära naisterahvalt ta esiõiguse tule omanamiseks, jumalaga võitlemise müüdiks sai see müüt palju hiljem.

Ei saa midagi luua, ette kujutada, kui mitte toetuda reaalsustele, faktidele. Legendarsed võitlused amatsoonidega võisid ka mitte olla nendes vormides, nagu jutustab rahvajutt, kuid nähtavasti mingisugustes vormides nad olid. „Sabiniaanlaste varastamist“ võib seletada naisterahvaste vähesusega roomlaste juures, aga ka tarvidusega varastada naisterahvaid kui osavaid meistreid: ketrajaid, kangureid jne. Võimalik et ka neidude varastamist paljudel juhustel seletati püüdega naabritelt häid ümmardajaid ja naisorje saada.

KINDLUSTAME RAHVUSVAHELIST SIDET

Kuidas võitleb töötav naisterahvas vabastatud Hiinamaal

(Järg)

Majanduslikul ning riigikaitse rindel aitavad naisseltsilised aktiivselt nõukogude valitsust.

Nad võtavad osa parvede ning sildade ehitamisest, kevadisest külvist ja sügisel koristustöödest, aitavad punaväelaste pe-

rekondade põllutööd ära teha, levitavad agaralt nõukogude valitsuse laenusid jne.

Seltsiline Mao-Dse-Duni omas aruandes ülehiinalisel nõukogude II kongressil kriiputas alla, et naiste hulgad töötavad lõõklastena tööstuses ja paljudel teistel aladel.

Kultuurirevolutsioon ja töötavate naiste hulgad Nõukogude Hiinamaal

„Revolutsiooni lõpuliikudeks võiduks, nõukogude valitsuse kindlustuseks ja edaspidiseks arenemiseks, rahva kõige laiemate hulkade mobilisatsiooniks võitlusesse suure revolutsiooni eest, peab nõukogude valitsus vabastama tööliste-talupoegade hulki vanast vaimlisest orjusest ja looma uue nõukogulise kultuuri. On tarvis teostada sunduslikku üldõppust, arendada laialt sotsiaalset haridust, likvideerida kirjaoskamatus ja kasvatada juhtivaid kaadreid.“ (Mao Dse-Duni aruandest ülehiinamaalisel nõukogude II kongressil.)

Neid ülesandeid teostab järjekindlalt nõukogude valitsus kohe esimestest nõukogude päevadest peale. Näiteks Guomindani Hiinamaal kirjaoskamatu on 80 protsenti, kooliealistest lastest ainult 20 protsenti käivad koolis. Kuid hoopis teistsugune on pilt Hiinamaa nõukogude raioonides. 62.932 külas, kolmes provintsis, (Futsijan, Guoaschjanja ja Tsjanasi) on 3052 kooli ja 32.388 kirjaoskamatu likvideerimise punkti, kus õpivad 155.731 inimest. Neis provintsidest on 1656 klubi.

Rõhuv enamuse kooliealistest lastest õpivad koolides, näiteks Singo kreisis 20.962 lapsest käivad 12.806 last koolis, nendest 3981 tütarlast, ehk 43 protsenti üldkoolilaste arvust on tütarlapsed.

Sarnast tunge õppimise järele, millist näeme naiste seas nõukogude raioonides, ei ole ajaloos enne nähtud. 15.740 õhtukur-

suste õpilastest Singo kreisis on 69 protsenti naisterahvaid, s. t. 10.752 inimest. 22.519 osavõtjast kirjaoskamatusse likvideerimise punktides on 13.519 naisterahvast, ehk 60 protsenti. Singo ja ka paljudes raioonides just naised hakkasid võitlust kirjaoskamatus vastu, just naised sel alal olid 100 protsenti aktiivsed... (Mao Dse-Duni aruandest). Tsjjanisis paljud kirjaoskamatud naised, kui sattusid revolutsioonilisesse liikumisse, õppisid kirjutama lühikesi kirjasid ja võitluseloosungeid.

Hubejes iga rahvakooli juures on tütarlaste jaoks päevane kool ja õhtul sealsamas täisealistele naisterahvastele. (Kirjast nõukogude raioonist 1932. a.)

Töötavad hiina naisterahvad õpivad *kõikides kõrgemates koolides*, kus valmistatakse vastutavate tööliste kaadreid. Ka isegi kõrgemas Punaväe koolis ja Marxi nimelises ülikoolis õpivad naised.

Igal pool Hiinamaa nõukogude raionides töötavad naisterahvad, likvideerivad oma kirjaoskamatus, saavad aktiivseteks võitlejateks nõukogude eest ja neid eraldatakse välja vastavatele töödele nõukogudes, koolides, klubides jne. Paljud neist hiljuti alles ise kirjaoskamatud, juhatavad nüüd juba koolisid, on õppenõukogude ning kirjaoskamatusse likvideerimise komiteede liikmed, ajalehtede kaastöölised, draamaringide näitlejad jne.

Töötavate naisterahvaste osa Hiinamaa Punaväe võitlustes

Töötavate naisterahvaste osa Hiinamaa Punaväe võitlustes on suur ja mitmekülgne. Siia alla käib sanitaartöö, luurevalve, töö sõjaväe transpordi alal, nõelumine, lappimine, jalanõude punumine ja parandamine, nõukogude territooriumi piiride valve, agitatsioon Guomindani soldatite seas, otsekohene osavõtt lahingutes reameestena, vahest komandeeridena, sest Punaväes on ka naisterahvaid komandee ning poliitkomissaare.

Üks neist — 4. Punaarmee 4. korpuse naiskomissar Tshan Tshio-Sju sai hiljuti kogu Hiinamaal kuulsaks. Võitlustes lõuna Tsjjanis ühe punaväe naissalga eesotsas võitles ta vahvasti valge sõjaväe polkude vastu, võitis selle lahingus ära ja sundis polku sõjariistad ära andma.

Hiinamaa nõukogude ajalehed on täis hiina naisterahvaste sõjalisi vahvusi. Ja

isegi kodanlik ajakirjandus ei saa sellest vahvusest vaikida.

Tshan-Kai-Schi peab just naisterahvaid oma sõjaplaanide läbiviimisel takistajateks. Ühe Jaapani ajakirja „Tsun-Jan-Gun-Ljuni“ kirjasaatjale ütles ta:

„Käesoleval ajal kõiki kommunistlikke armeesid on moeks võetud nimetada naiskommunistide armeedeks. Kommunistid kasutavad naisi selleks, et lõhkuda meie vägesid. Algusel püüti seda teha pioneeridega, kuid nüüd on see peaaeglikult naistele usaldatud. Nende agitatsioonitööle karistus-sõjaväesalkade seas on raske piiri panna. Kui meie sõjaväed kusagil pikemat aega peatuvad, siis harilikult satuvad pooled soldatid nende naiskommunistide agitatsiooni mõju alla ja hakkavad mässama.“

Kuidas naistöölisid ja talunaisterahvaid

osa võtavad Nõukogude Hiinamaa kaitsest, räägivad ka kodanlised ajalehed. Üks neist „Tan-bun-gao“, mis ilmub Tjanjtssinis, kirjutab:

„Naisterahvad võtavad aktiivselt osa ka väeliinilt. Nemad kisendavad meie sõjaväele: „Seltsimehed! Ärge laske, tulge meie juurde üle! Vaesed, ärge võidelge vaeste vastu!“ On naise, kes töötavad Guomindani sõjaväe seljataga, et sõjaväes nõukogude eest agitatsiooni teha.

Nooredmehed ning tütarlapsed 16 a. kuni 23 aastani on ühendatud noorkaarti, poisid ja tüdrukud kuni 16 aasta vanaduseni kuuluvad pioneeride organisatsioonidesse. Pioneere ning noorkaardi liikmeid kasutatakse valvepostidel ning väerinna seljataga kurjeeridena. Tüdrukud ja naisterahvad töötavad eribrigaadides pesu lappimise ja pesemise alal ehk jälle ravitsevad ja hoolitsevad haavatuid ja haigeid. Vanad naisterahvad töötavad polgu köökides, põllumajanduses, ehk jälle ühes pioneeridega võtavad osa salakuulamisest (1932. a.).

Põhja-Ida Kjangsi nõukogude raioonis, kus 1933. aastal olid suuremad Hiina Punaväe võidud, naistöölisel ja talunaised valmistasid vabatahtlikult kõigile punaväelastele sandaale, organiseerisid suure vaimeusega punaväelaste vastuvõtmisi kintustega, lappisid ja pesid nende pesu jne.

Maal talunaised agiteerivad mehi Puna-

väkke astumiseks. Tsabao vallas võtsid talunaised oma hoole alla 3 tagavaraväe punast diviisi ja kohustasid end Oktoobri-revolutsiooni päevaks sõjaväele valmistama 2000 paari õlest sandaale. Hakkas sel alal talunaiste seas sotsialistlik võistlus.

Talunaised täitsid selle ülesande enne määratud tähtaega, mis võimaldas divisjonidel varemalt välja fröndile sõita (6. sõjakäik).

Tsjansi partei konverentsi delegaadid astusid välja aktiivselt kompartei loosungi eest — „kindlustada ja mobiliseerida uusi jõudusid Punaväkke, et tagasi lüüa ja hävitada Guomindani kuuendat sõjakäiku Nõukogude Hiinamaa vastu.“

Singo kreisi delegaat teatas:

„Meie, Singo kreisi naisterahvad, kohustame end peale meie põhiülesandeid veel 100 uut meest Punaväkke tooma.“ Teda toetasid teiste raioonide delegaadid. Nii et kokku naised kohustusid tõmmata 6250 uut võitlejat Punaväkke.

1933. aastal oli noorte sõjaväkke kutsutute üldarvu, 28850 inimese hulgas 6200 naisterahvast. Peale selle paljud tütarlapsed astusid noorkaarti.

Ilma selle laialise naiseltsiliste aktiivsuseta oleks Punaväel palju raskem olnud imperialistide ja guomindanlaste sõjakäikudele vastu seista.

S. A.

O. KUUSINEN

Liidia Rask

Kohtu ees Abos seisis peakaebelune Toivo Antikainen, üks revolutsiooniliku liikumise parematest poegadest. Tema kõrval neli truid võitluse-seltsimeest. Üks kaebealune ei vastanud, kui kohus nimisid hüüdis: „Liidia Rask!“ Ta ei saanud vastata, sest et tema *tapeti* juba eeluurimise ajal vangisistumisel politsei türmis.

Liidia Rask arreteeriti selle eest, et ta andis varjupaika Antikainenile ja võib olla ka teistele kommunistidele. Arusaadav, et Soomes seadus ei keela kommunistidele ulualust anda, kuid kommunistid on kuu-

lutatud väljaspoole seadust ja seepärast neil, kes kommunistidele abi annavad, ei ole seaduse kaitset. Kui mina, näiteks, viimane kord illegaalselt Soomes olin (1919. a. kuni 1920. aastani), siis igaüks, kes mulle varjupaika andis, oli määratusuures hädahohus. Olgugi, et sellest ajast on möödunud viisteistkümmend aastat, ma tunnen tänumeelt inimeste vastu, kes mulle teeneid üles näitasid, seepärast, et nende inimesearmastuse tõendamise eest neid oleks kohe hakatud taga kiusama ja neid oleks arreteeritud.

Liidia Rask teadis, et soome kodanlus, valjut terrori tarvitades, kiusab taga igaühte, kes kommuniste toetab. Kuid siiski ta tahtis kommuniste aidata, olgugi, et ta nende partei liige ei olnud. Ta teadis, misugusesse hädasohtu ta satub, kuid ta ei pööranud sellele tähelepanu, vaid esimeses järjekorras mõttes alati kommunistide julgeolekust, keda ta toetas. Selle töö ta tegi oma elu ülesandeks. Ta hoolitses oma „kasvandikkude“ eest nagu ema. Ta oli teadlik, haritud naisterahvas ja kui kunagi oli määratud kokkusaamine, siis ta jälgis valjult, et sarnased kohtamised oleks hästi ja hoolikalt ette valmistatud.

Mille eest ta tapeti?

Esiteks, kättemaksu pärast, seepärast, et ta kaua aja vältel oskas osavalt peita oma juures kommunistlike juhte. Üldse ta oli suurepäraline, sündinud konspiraator. Poliitiline politsei otsis kommuniste kõikjal, ainult mitte tema juurest.

Valitsuse juures ametis olevad politseinuhid olid oma ebaõnnestumiste pärast meeletud ja kui Liidia Rask lõpuks nende kätte sattus, siis nad särasid rõõmust ja alatu kättemaksuihaga kargasid oma kaitseta ohvri peale.

Teiseks, politseiametnikud olid pööraselt vihased seepärast, et neil ei õnnestunud Liidia Raski kommuniste välja andma sundida. Need ametnikud sagedasti kiitlevad oma vangide ees, et nad leiavad alati teid ja abinõusid selleks, et keeli lahti päästa, kuid nad teavad, et ähvarduste ja piinamistega kommunistidelt nad andmeid kätte ei saa. Ja nende kätte sattus nõrk, parteitu naisterahvas ning nad olid veendunud, et temalt võib midagi välja pigistada. Kuid ainukene, mida nuhid teada said, oli see, et Liidia Rask hoidis sügavalt töölisteklassi asja poole ja lükkas põlgusega tagasi kõik püüded sundida teda tagaotsitavaid kommuniste välja andma. Kõik nende närukaelade abinõud jäid tagajärjetuks, sest et Liidia Rask uhkelt ja kindlalt kannatas ära piinamised ja lõppude lõpuks see kan-

gelaslik naine andis oma elu inimkonna vabaduse suure idee eest.

Hiljuti ma kohtasin ühte seltsimeest, kes viibis sel ajal soome türmis, kui seal Liidia Rask ära tapeti. Ta ei teadnud tapmisest midagi senikaua, kui kohtuuriija oma enese algatusel temale sellest rääkima ei hakanud. See nuhk, kohtuuriija Bang, muidugi sellele seltsimehele ei jutustanud, et Liidia Rask tapeti. Vastupidi, ta alustas selle üle juttu selleks, et temaga vestlevale inimesele tõendada, et politsei on Raski surmas süüta, sest et see naisterahvas, muidugi, poos enese ise üles, mida politsei arusaadavalt takistada ei saanud, aga nüüd see on neile väga halb juhtumine.

Nii see nuhk, kes ise juhtis kommunistide ülekuulamist, püüdis sündmust tumestada ja kinni mätsida. Mispärast ta tuli kinni istuva kommunisti kambrisse, et talle seda jutustada? Sellepärast, et ta teadis, et see seltsimees vabastatakse (teda oldi sunnitud Soomest välja laskma) ja kinni istuv kommunist oli tegelikult selles jutuajamises kohtunikuks, sel ajal, kui politsei kaebaluste pingil istus. Kohtuuriija pidas end sellel ülekuulamisel täpselt niiviisi üleval, kui kriminaal-kurjategija, kes kõiki eitab ja ütleb: „Mina ei ole midagi teinud! Mina ei ole riisunud, ega kedagi tapnud!..“

Tapetu tappis end ise, et minu peale kahtlust ajada“...

Jah. Liidia Raski tapmise vari langeb soome politsei peale ja see vari liikus kogu aeg Antikaineni asja arutamise juures kohtusaalis. Kui Soomes oleks vähegi võimalik niisuguste politsei kuritegude kohtulik järeleuurimine, siis peaksid töölised nõudma Liidia Raski tapmise järeleuurimist. Kuritegelik süsteem, mis kannatab ja varjab niisuguseid mõrtsukatöid, on hukkamisele määratud. Selle asemele peab astuma terve, sotsialistlik kultuur, kultuur, mis on suuteline nõrkades naisterahvastes niisugust kangelasemeelt süvendama, mida Liidia Rask üles näitas; kultuur, mis kasvatab kindlaid, Toivo Antikaineni taolisi tööliste juhte.

ILUKIRJANDUS

A. AVDEJENKO

Sündimine

Ühel õhtul, juba palju, palju aastaid tagasi, minu ema, kondine, laiaõlaline naisterahvas, kui oli kuus last magama pannud, väljus pimedast mullaonnist. Läväl löi risti ette.

— Issand, anna minu patusele hingele andeks.

Tagasi vaatamata läks ta kiirete samumudega mullaonni ümbritseva kivimüüri juurde ja heitis pinguloleva kõhuga teravate, vihmast halliks muutunud kivide peale.

Teisel pool müüri pani ta juba päeval valmis raske, tuultest teravaks murenenud lubjakivi. Nüüd kätt välja sirutades tõstis ta suure jõuga kivi üles, siis viskas selle maha ja uuesti haaras ta selle ja tõstis rinnuni. Ta ristluis naksatas tasa. Ta veeres hoigades maha. Pime, tihe õõ kattis teda. Roomates tuli ta mullaonni. Kogu õõ lamas ema käed risti kõhu peal ja ootas. Siis jäi ta vaikseks, midagi nagu kuulatades. Kuue võõd puruks kiskudes peksis ta kõhtu rusikaga, kordamööda kord pahema, kord parema käega. Peksis tuimalt, pikaldaselt, nagu oleks ta neid lööke lugenud. Pisarad voolasid väikse ojakesena mööda palgeid alla. Ta nägu oli imelik ja suust käis viinalõhn välja.

Aga meie, kuus poissi ja tüdrukut, kahe kuni neljateist aastased, seisime ema ümber ja imestasime, kuidas ta võib korraga naerda ja nutta.

Viimaks jäi ema — räbalas, märg ja peksetud, magama. Teisel päeval ärgates küsis ta käriseva häälega:

— Vett...

Kohe hakkasid tema käed kõhtu otsima. Kainena, üles paistetanud näoga, hakkas ta nutma.

— Issand, ära piina mind...

Isa, õhtul tööle minnes, pani hõõveldamata lauale viis rubla ja ütles vaiksest, süüdlasena, ilma et ema peale oleks vaadanud:

— Gorpine, mine Bandura juurde.

Ema lähenes isale, silistas tema lõtva, soonilist, kuivanud pragulist kätt.

— Ostap, võib olla paneme söögi peale? Ma ikka kuidagi, mis?... Kahju on...

Isa sammus emast mööda. Üle õla vaa-

tas kurvalt ja kaua märgade silmadega meie peale. Ma olin näinud — nii vaatavad kerjused ja sandid, kes armu paluvad.

Ema, nuttes, võttis raha, toppis ta laia pluusi ärahõõrutud kaelusesse.

Kõige rikkam inimene oli meie alevis Bandura — ühe jalaga, karvase näoga naisterahvas. Huuled, mis alati liikusid, olid tal alati nagu mingi sinise värviga ära värvitud. Hommikul komberdas ta ühe jala peal oma õue ja hüüdis kähiseva passihäälega:

— Poikan, Polkan, Shutshka, Serko! —

Orust jooksid tema kaitsjad, paksud ja siledakarvalised koerad. Bandura viskas neile leivatükke, konte ja kalajätiseid. Rammusad koerad sõid kalaluud ära, närtsid konte, leiva aga tassidid orgu ja matsid savi sisse.

Meie, poisikesed, jälgisime seda ja igal hommikul toitsime endid koerte tagavarast. Koerad ei ole nii halvad ja kadedad kui inimesed, ja teisel päeval nad tõid uuesti leiba ning matsid savi sisse.

Alevi eided käisid kõik kuni viimaseni Bandura juures. Nad tõid talle raha, riidetükke, kartuleid, jahu, kantud kuued ja kõrvadest äravõetud kõrvarõngaid.

Bandura mullaonni aknaluugid olid alati kõvasti kinni. Öösel ei paistnud sealt kunagi valgust.

Sel päeval minu ema tuli Bandura juurest tagasi küürakana.

Tema käed ripnesid kuni varvasteni. Ma laskusin põlvili ja vaatasin ema näkku, tal ei olnud silmi ega huuli, ei ka põski. Ripnes suur kondine nina nagu kihv. Ema ei nutnud ega äganud. Pimedas ma ainult kuulsin, kuidas tema laiad mehehambad krigisesid.

Jõudis kätte hommik. Ema ohkas rinda välja ajades raskelt ja sügavalt.

— Jäta, ma ei ole süüdi, — õigustas ema end isa ees, — Bandura ainult erutas. Juba liigutab...

Ja, vaat, ühel päikesepaistelisel kevadpäeval sündis temal seitsmes laps.

Orus, kõige märjemates kohtades, tärkas roheline rohi. Paplitel kahisesid noored lehed. Päikene palav ja kõrgel soojendas maad. Aga meie mullaonnist oli

endiselt külm ja tühi, kuigi inimesi palju oli. Eided, kõigutades endid kui nutunaised, pahemale ja paremale, laususid:

— Südamekene, kuhu ta temaga läheb?

— Kuus tükki langevad näljast kokku, aga sellele pane juba aegsasti kerjakott kaela.

Vaikisid. Ema lamas seljali, laiali avatud silmadega, kollane ja kõhn. Isa vaatas peast kinni hoides pimedasse nurka, kus rippusid vanad, pleekinud pühakujud. Ma läksin temast mööda, ta ei märganud mind ega pilgutanud silmi. Mullaonnis oli vaikus. Ja meil kuuel hakkas korruga sellest vaikusel hirm, nagu oleks kõik inimesed istudes surnud. Meie läksime ühte hunnikusse ja hulgasime. Ja keegi ei lähenenud meile, keegi ei rahustanud.

Kõiki seda meie tuletasime meelde paar päeva tagasi. Nii mina ega ka tema ei oleks hakanud neist ammusest aegadest rääkima, kui mitte poleks olnud tänast ärevat ööd. Meie — 65-aastane hallpäine ema ja mina, tema poeg, kes ootas oma esimest last, — mõtlesime armastatud naisterahvast, keda meie endi juurest ambulantsi viisime. Meie ilustasime korteri lilledega. Meie sulgesime aknad eesriietega. Ma valmistusin oma maja kohta lippu üles tõmbama, kogu linnale kuulutama, telefoni kaudu kõlistama, kogu riigile telegramme saatma.

— Sündis... sündis... sündis...

Meie istusime emaga ja rääkisime sündimisest. Vanakese juuksed — valged, valged — helkisid sinises videvikus. Õlad õmblesid.

— Mamma, pole vaja.

— Pojakene, ega ma mure pärast ei nuta... Kuidas meie lapsi sünnitasime...

Hommikul läksin ambulantsi. Ma nägin seal palju naisterahvaid — emasid ja neid, kes valmistusid emadeks saama.

Ma olin nõukogude proletaarse keskmise linna harilikus ambulantsis. Seal lamasid naistöölised, treialite, lukuseppade naised, inseneride naised, parteitöölised. Kõik nad olid sünnitajad. Pisarad ja hoiged on endiselt, kuid karjumises ei ole needust. See on ennem kannatamatuse ja rõõmuhoog, kui valuhoog.

Niina Dneprova, kommunist, linna parteikomitee kultuur-propaganda osakonna juhataja, ilus 30-aastane naisterahvas, sünnitas oma teise lapse isegi ilma kisata. Ta ainult hoigas. Kuid see hoigamine oli vajalik tema kehale, nagu hingamine. Silmi sulgemata Niina kordas lakkamatalt:

— Rutem, rutem!

Alles sündinud lapsele — üheteistnae-

lasele, tõmmujuukselisele pojakesele sirutas Niina käed välja. Vaatas, naeratas ja kohe uinus kõvasti, rahulikult, nagu magavad ainult õnnelikud.

Niina poja sündimise üle rõõmustas kogu linna parteikomitee. Talle saadeti kirje teha ja parteiorganisatsioonide poolt.

Niina Dneprova vastas juba teisel päeval kirjade peale ja andis oma instruktorele juhtnõure. Tema silmad olid suured, õnnelikud.

Niina Dneprova kõrvalpalatis lamas töölise naine — Agafja Andrejevna, kes sünnitas üheksandat korda. Ta andis lapsele rinda.

Lurje, vana professor, günekoloog, läheneb Agafjale ja naerab.

— Noh, kuidas, oled rahul?

— Aga mis siis? Pole midagi.

— Kas veel sünnitad?

— Sünnitan, — noogutab Agafja Andrejevna energiliselt pead.

Nooruke, täiesti plikake, 19-aastane masinaehituse tehase naistöoline Vinogradova sõõdab last. Professor hüüab teda mitu korda — noor ema ei kuule. Ta pigistab tütart vastu rinda, tütrele on samasugused mustad juuksed ja heledad silmad kui emalgi.

— Meie juures rõõmustavad kõik, — räägib Lurje, — isegi lapsed. Rõõmus rahvas, suur ja terve. Varem siisuguseid ei sündinud.

— Aga vaat' see seal akna all, heledajuukseline, mispärast tema nii kurb on? — küsin mina.

— See on Siina Kolenko. Temal juhtus lapsega õnnetus.

Professor räägib: — Meil on emade instituut, väga, väga tormine, missugust pole olnud ühelgi rahval kogu maakera olemasolu ajal. Ma arstin tuhandeid naisterahvaid, kes lapsi ihaldavad. Kolme aasta vältel meil oli linnas ainult üks lapsetapmise katse. Aga varem? Moskvas (Soljanka 12) asus suur sünnitamisemaja, kuhu võeti vastu mahajäetud lapsi, nende kehvikute lapsi, kes polnud suutelised üleliigset suud toitma. Surevus tõusis selles majas kuni 90 protsendini. Sellepärast nimetati seda maja „inglite vabrikuks“. Ma tean, võite mind uskuda, juuksed läksid mul selle asja juures halliks.

Ma läksin heledajuukselise naisterahva juurde, võtsin tema käe.

— Seltsiline, pole vaja meelt heita.

— Ma juba rahunesin. Ma vaatan nende peale, — mulle näib, et nad on ka minu.

Ma jooksin välja valgust, avarast ambu-

lantsihoonest. Linn säras päikese käes. Autod tuututasid. Lennukite mootorid mürisid. Minust mööda jooksid rõõmsad inimesed. Veel lähemaks, kallimaks sai mulle meie suur isamaa, meie riik. Ma jooksin mööda uulitsat, pomisesin, ma olin valmis kisendama Gorki ilusaid sõnu emade üle.

— Kõik see on õigus: kõik need sõnad

on tõde, seda teavad meie emad. Küsige, nad ütlevad:

— Jah, see kõik on igavene tõde, meie oleme surmast tugevamad, meie oleme need, kes kogu aeg oleme annud maailmale teadlasi, luuletajaid, kangelasi, meie oleme need, kes külvavad sinna kõik, mis temas ilusad on.

Sverdlovsk.

Tõlkinud A. K.

On põhjalikult muutund elu

Seistes suure põllu serval
imestelen ma:
kadunud on põllupeenrad,
ühte kasvand nad.

Emal kostab laulukaja,
traktorite marss.
Põldudel seal paljud sajad,
oodata on rikas saak.

Peale tööd seal ühislaual
naer ja naljatus.
Raadio seal ette kannab
tööd ja talitust.

Kena puhas söõgituba,
ilus lasteaed.
Emad rõõmustavad juba:
lõppend nende vaev.

Äkitselt mul meelde tuli
end'ne orjapiin...
Kupja nuut ja söimukisa
oli varaks siin.

Selle põllupeenra kivil
istusin kord ma

väsimusest vähekene
jalgu puhkama.

Parandasin pastla paela,
kubjas kisendas:
— Lontrus, tööd ei viitsi teha,
siit end korista!

Kui ma sulle üle piha
ühe virutan,
siis sa seda sellel põllul
homme mäletad.

Sina lontrus, päevavaras,
härä leiba sööd.
Härä sind kui koerapoega
mõisast välja aab. —

Möödusivad aastad kümned, —
mured kaasa viis.
Võitlusest ja orjaverest
tõusis meie riik.

Kadunud on põllupeenrad,
orja piin ja kupja nuut.
Ühiselt me ehitame
ühiskonda uut.

Helene Päll.

Meie tähtsad inimesed

Kuidas mina töötan

Rasked olid endised ajad. Aastate viisi pidin paruni laudas päevatõusust loodeni lehma talitama ja lüpsma, kuna palgaks anti ainult kolm rubla kuus. Olin täielik teoori, olin rumal ja harimata, sest terve ümbrus oli pime, kare ja toores. Poliitikat ei teadnud ma midagi. Väljapääsuteed ma sellest olukorrast ei näinud.

Kuid suur Oktoober tõi väljapääsu. Ma olen muutunud teiseks inimeseks. Juba

11 aastat töötan ma Samoilovi nim. kompektivabrikus. Kõik need aastad on mulle rõõmuaastateks olnud. Valmistusliku töö kõrval olen ma omandanud nii poliitilisi kui ka tehnilisi teadmisi ja nüüd olen ma kursis terve vabriku tööprotsessiga ja üldiste poliitiliste küsimustega.

Viimastel aastatel töötan gruporgina — korraldan koosolekuid brigaadis ja vastutan plaani täitmise eest. Võitlust tuleb

Helene Päll

pidada mitmesuguste kallakute, ühiskonna vara raiskajate ja igasuguste kahjurite vastu, sest vabrikusse on pugenud mitmesuguseid klassiliselt võõraid elemente, kes ei suuda unustada oma minevikku, kes püüavad tagasi vana juurde ja sellepärast katuvad igasugust lõhkumisetööd teha.

Toon mõned näited klassivaenlase tegudest. Selle aja kestel on kolm korda vabrik põlema süüdatud. Viimasel korral saadi kätte terve organisatsioon, kes igasuguseid kahjuritöid korraldas, nagu: lambiõli kallamist ja peeneks hõõrutud

klaasi raputamist taignasse, varguste toimimist jne. Kahjurid on muidugi oma teenitud palga kätte saanud. Võitlus oli raske, kuid ka nüüd ei tohi klassivalvelolekut minutikski lõdvendada.

Töö meie vabrikus läheb täies hoos. Valmistuseplaani täitmise eest on mind mitu korda premeeritud. Olen lõpetanud õhtuse parteikooli kaks kursust ja nüüd täiendan järjekindlalt oma poliitilisi teadmisi poliitringis. Eriti rõhku panen partei ajaloo tundmaõppimisele, sest ilma meie partei ajaloo tundmaõppimiseta ei suuda me aru saada meie partei jooksvast poliitikast, ei suuda enamlikult paljastada klassivaenlast, kes nüüd tihti maskeeritud kujul tegutseb. Ka vabriku seinalehele olen aktiivne kaastöeline, tema toimetuse liige, sellepärast et ajakirjandus on meie partei kõige teravam ja kõige tugevam sõjariist sotsialistlikus ehitusetöös.

Meie brigaad on üksmeelne ja meie töötame lõõklastena oma valmistuse alal ja võitleme plaani täitmise eest, partei ja valitsuse otsuste täitmise eest. Meie ehitame ühisel jõul uut helget ühiskonda — klassideta sotsialistlikku ühiskonda.

Helene Päll.

Võtke Armildast eeskuju

1933. a. asus Armilda Ivanovskaja meie „Edasi“ nim. kolhoosi tööle lihttöolisena. Armilda on sündinud Eestimaa 1906. a. töölise lapsena. Kui Armilda oli kolme aastane, sõitsid tema vanemad Venemaale Novgorodi kub. tööle. Koolis sai ta ainult 2 talvet käia. Isa suri, kui Armilda oli 15 aastane. Armildal tuli vabrikusse tööle minna, sest emal oli veelneli alaealist last toita. Vabrikus töötas ta 2 aastat. 1921. a. asub ta lihttöolisena Sastovo kommununasse, kust ta aasta pärast kui komnoorteühingu liige saadetakse Novgorodi esimese astme parteikooli õppima. Seal läks sl. Armilda Leningradi komülikooli eesti osakonda õppima. 1925. a. astus ta kommununasse tagasi ja töötas seal kuni 1927. a., siis läks ta Dubrovkasse paberivabrikusse. 1933. a. astus ta meie kolhoosi lihttöolisena. Armilda töötas kogu aja parema töolisena. Tema vaikne iseloom, lahke ja rõõmus nagu võitsid paljude kolhoosnikkude poolehõtu. Juba aasta pärast komandeeritakse ta brigadiiride kursustele, et brigadiirina töötama hakata. 1933. a. valitakse ta külanõukogu

Armilda Ivanovskaja

ja Volossovo raiooni täidesaatekomitee liikmeks.

Praegu on Armilda meie kolhoosi juhataja. Iga hommikul saadab ta vaikselt, ilma kärata, inimesed oma tööde juurde, mis ta juba eelõhtul on kätte juhatanud. Armilda võtab kevadise külvi julgusega vastu, sest eeltööd on kõik tehtud. Ainus puudus on see, et hobused on viletsavõitu,

mis vana juhatus Armildale parandas. Mõni lohakas kolhoosnik vaevas niivõrd oma hoole all olevad hobused ära, et nad vaevalt suudavad jalul seista.

Tööjõu puudus on meie kolhoosis üks teravamatest küsimustest, kuid loodud side Leningradi E. T. Haridusmaja naisringiga annab lootust osaliseltki seda küsimust lahendada.

Partisaan.

Naisterahvas on kolhoosilises valmistuses suur jõud

„Tuleb tunnistada, et töötav talurahvas — meie nõukoguline talurahvas on asunud lõpulikult ja tagasipöördmatult sotsialismi punase lipu alla.“ (Sm. Stalin, part. XVII kongr.)

Trutnevo k.-n. — Oudova raionis — töötav talurahvas on selle teostanud ning kõik ausad töötavad üksikmajapidajad on asunud kolhoosilisele helgele teele.

Majandusliku kindlustuse alal on Trutnevo kolhoosid teinud suuri edusamme. Põllumajanduse tehnika läheb iga aastaga paremaks, põldudel, mis üksikmajapidamise ajal kurnava tööviisi — käsitsi töötamise tagajärjel viletsaks jäid, töötatakse praegu masinatega, mis võimaldab rikkalikumat viljasaaki. Kolhoosilise valmistuse paremus on ausatele kolhoosnikkudele tõsiasjaks saanud. Iga aasta suurenev sissetulek ja jõukas elu on paremaks agitatsiooniks, mis purustab kulakliste jäännuste virisemise kolhoosnikkude „näljast“, millega Kruusid, Tõrvad ja teised Trutnevo kulakud püüdsid kolhooside organi-

seerimist takistada ja kolhooside algaastatel vähemarenenud üksikmajapidajaid kolhoosist eemal hoida ja ka kolhoosi sissepugenult seestpoolt lõhkumistööd teha.

Jõukat kolhoosilist elu ei saavutata isevoolu lainetel, seda on tarvis kätte võita, ning Trutnevo tänapäeva tähtsad inimesed — sotsialistliku põldude lõõklased on näidanud, et pole raskusi, millest ausalt töötades üle ei saadaks. Sm. Molotovi, „Kiire“ ja sm. Budjonnoi nim. kolhoosid Trutnevost tunnistavad seda oma kiire majandusliku kasvuga, ja praegu ei saa neid kolhoose võrrelda nende kolhoosidega, millised nad olid 1931—32. aastal.

Nende kolhooside suurte võitude saavutamise eest on käsikäes meeskolhoosnikkudega võidelnud ennastsalgavalt ja lõõkliselt ka naiskolhoosnikud.

Toome nendest mõned, kellede eeskujul tuleb igal ausal nais- kui ka meeskolhoosnikul sammuda.

Parem naiskolhoosnik Molotovi nim. kolhoosis on sl. *Lonni Saar*, külanõukogu liige, 2 korda hea töö eest premeeritud. Sl. *Saar* on eeskujuks mitte ainult Trutnevo k.-n. kolhoosidele, vaid iga kolhoosi karjafermis tuleb töötada nii nagu töötab *Lonni*. Mõõdunud aastal töötas ta vasikatalitajana 400 töötuspäeva, tema hoolealustest ükski otsa ei saanud (eelmistel aastatel oli vasikate otsasaamine Molotovi nim. kolhoosis „harilik“ nähtus). Ka tänavu on kõik sündinud noorvasikad elus. Eeskujuliku töö eest nihutati ta karjafermi juhatajaks. Tema nõudmisel viidi karjafermi sisse tükitöö ning töö arvestamine mitte ainult hulga, vaid ka omaduse järele. Loomade eest hoolitsemise ja toitmise ar-

Sl. Adele Sander, „Sturmi“ kolhoosi (Volossovo raionis) esinaine

vel võeti otsus vastu tõsta keskmist piima-
saaki aastas 1200 liitrist 1600 liitrini.

„Kiire“ kolhoosis — seafermi juhataja
sl. *Elisabet Sura* premeeriti eeskujuliku
töö eest põrsaga. Võttis mõeldud aas-
tal enesele kohustuse — kõik kolhoosi
põrsad üles kasvatada, mida ka täitis. Kui
keegi ei tahtnud seafermi tööle minna —
raske töö pärast — läks sl. *Sura* vaba-
tahtlikult üksinda seafermi tööle ja töö-
tõs mitu nädalat fermis üksinda.

Sarnaseid ausaid naiskolhoosnikke, löök-
lasi on Trutnevo kolhoosides palju ning
seltis meeskolhoosnikkudega võitlevad
nad ausalt jõuka kultuure elu eest.

Kuid ei saa vaikides mööda minna loode-
ritest, keda ka kahjuks naiskolhoosnikkude
hulgas Trutnevos leidub. Üks suurematest
looderitest on *Linda Pärn*, keda Budjonnõi
nim. kolhoosist seltis ta looderist vennaga

välja heideti. Linda Pärn saboteeris sihi-
kindlalt kolhoosi tööd. Kiirel töö ajal
„jalutas“ ta demonstreerivalt kolhoosi
põldude vahel. Linda Pärni on mitmel
korral lohaka ja kuritahtliku töö eest karis-
tatud, kuid ta ennast siiski ei parandanud,
vaid aitas oma tegevusega klassivaenla-
sele kaasa.

See näitab, et suure hulga heade löök-
laste kõrval on ka mõningad sarnased,
kes kolhoosi töö peale vaatavad kui võõra
töö peale.

Trutnevo k.-n. tuleb eriti rõhku panna
kultuuritööle, mis lonkab Trutnevos tunta-
valt, vaatamata sellele, et külanõukogu on
majanduslikult suuri edusamme saavuta-
nud. Siin tuleb külanõukogul kultuuritöö
vastavale kõrgusele tõsta ja leida lugemis-
toale vastav juhataja.

Osjaments.

Meie kolhoosid kevadisel külvil

Organiseerime kultuur-eluolulisi asutusi

„Uus tee“ kolhoos Simiititsa külanõu-
kodus hoolitseb selle eest, et kolhoosnik-
kude tööjõud saaks täielikult ära kasuta-
tud. Selleks otsustas kolhoosi üldkoos-
olek tänava kevadel juba varakult laste-
aia avada. Eriti aktiivselt aitas seda küsi-
must lahendada külanõukogu kultuurisektsi-
oon, kus esimeheks on sm. Ivask. Kul-
tuurisektsioon andis kohalisele naisaktii-
vile konkreetsed ülesanded. Valiti komi-
sioon, keda kohustati lasteaiaaialisi lapsi
arvele võtta, töölisi lasteaia jaoks leida, las-
teaia ruumid korda seada ja puuduv in-
ventar muretseda. Komisjon on need
ülesanded kõik täitnud: lapsed on arvele
võetud, üldkoosolekul arutati lasteaia
tööliste kandidaadid läbi ja lasteaia juha-
taja saadeti kursustele. Lasteaia töolisteks
valiti eriti autoriteetsed naiskolhoosnikud,
keda võib täielikult laste kasvatajateks usal-
dada. Lasteaias tehti täielik remont, muret-
seti puuduv inventar jne. Kolhoos võtab pea-
aegu täielikult lasteaia varustamise oma
peale, nii et kolhoosnikkudel tuleb õige
väike protsent laste jaoksprodukte tuua.
Kolhoosi juhatus annab lasteaiale parema
lehma ja kaks mesipuud täielikult kasu-
tada. Ruumid, mis lasteaiale on kasutada
antud, vastavad täielikult nõuetele, nii et

võib nendesse mahutada lastesõime ja
-aia (võtame lapsi 9 kuust — 6½ aastani).
Lapsed on terve nädala lasteaias, sellega
ei pruugi emad õhtul töölt tulles ennast
lastega enam väsitada.

Meil on ruumid ja tööliste arv ette
nähtud 40-ne lapse jaoks. Praegu on
lapsi 31, töölisi 6. Oli ette nähtud lasteaed
avada juba 15. aprillil, aga et ruumid ei
vasta külmale ajale, sellepärast lükka-
sime tähtaja edasi.

Naiskolhoosnikud on kõik lasteaia orga-
niseerimise poolt ja aitavad sellele aktii-
vilt kaasa.

Kati.

Karjaferm kasvab

Volossovo raioonis, Simiititsa k.-n.,
„Uue Tee“ kolhoosi kari põdes kahe vii-
mase aasta jooksul raske kärnahaiguse
läbi, mille jäljed vasikate juures praegugi
veel ennast tunda annavad. Karjafermi töö-
lised ja juhatus võtsid endile lööküles-
andeks kevadeks, väljalaskmise ajaks, karja
täielikult terveks arstida. See ülesanne
on peaaegu täielikult täidetud, vana kari
on terve ja noored vasikad paranevad
jõudsasti talitaja *Leeni Repliku* hoolika ra-
vitsemise tagajärjel. Siiski jääb karjafermi
tööliste peaülesandeks alalist valvet pidada
karja tervise eest.

Toiduga on loomad tänava paremini varustatud kui läinud talvel. Seepärast on ka piimasaak parem. Kui kolhoosil tuli möödunud aastal üle kümnetuhande rubla trahvi maksta plaani mittetäitmise pärast, siis tänava on piimanorm riigile ammugi täidetud ja kolhoos on külanõukogus punasel tahvlil. Kolhoosnikud said piima- ja lihaplaani täitmisel 25% kergendust ühiskondlustamata osa peale (oma isiklike loomade peale).

Karjafermi töölised õppisid karjakasvatuse ringis, annavad brigaadides järjekindlalt seinalehte välja, on sõlmitud kahe brigaadi vahel sotsialistliku võistluse leping. Brigaad paneb oma jõududega klubi remondi jaoks sisuka eeskavaga pidu toime. Nii ei puudu karjafermi tööliste hulgas ka kultuur-massiline töö.

Karjafermi töölistel tuleb selles liinis tööd edasi jätkata, pidada järjekindlalt brigaadides tööstusnõupidamisi, et kohe kiires korras töös ette tulnud puudusi kõrvaldada. Hoida kindlalt noort karja (praegu ei ole 60-st vasikast ühtegi ära surnud, üks on tapetud haiguse tagajärjel). Sm. Reskovil, karjafermi juhatajal, tuleb eriti hoolitseda selle eest, et kolhoosi „Uus Tee“ karjaferm oleks eeskujulik Volossovo raionis.

E. Kangur.

Täidame enamlikult oma peale võetud kohustused

(Tikopesa naisaktiivi sotsialistliku võistluse leping)

Leningradis asuva sm. V. Kingissepa nim. E. T. Haridusmaja Nais-sidebüroo sõlmis sotsialistliku võistluse lepingu Tikopesa k.-n. naisaktiiviga. Selles lepingus kohustab Tikopesa naisaktiiv, kuhu igast kolhoosist üks naislööklaste esindaja kuulub, üks kord kuus naisaktiivi koosolekut korraldada, kus aruandeid tehtud tööst kuulata ning edaspidiseks tööks uusi juhtnõore välja töötada; neli korda kuus kolhoosi aktiivi poliitõpust ja kaks korda kirjasaatjate ringi istangut korraldada; külanõukogu juurde poliit-, sanitaar-, OSO ja agrotehniline ring organiseerida, mis kord kuus töötavad, kuhu ümbruses elavatest eesti kolhoosidest ja üksikmajapidajatest võimali-

kult rohkem naiseltsilisi osa võtma tõmata; kohustada kõiki naiseltsilisi „Nais-töolist ja naiskolhoosnikku“ tellida; kevadiseks külviks kolhoosides „Edu“ ja „Võitlus“ lasteaiad organiseerida; igas kolhoosis eeskujulikud taimelavad korraldada; karjabrigaade kohustada loomi normide järele söötma, neid puhastama, ning sigade, põrsaste ja noorkarja eest väärikalt hoolitsema; aidata löökliiselt läbi viia külvihoogtööd ja viljakoristus põldudelt. Peale selle kohustada sidebürood kord kuus „Nais-töölisele ja naiskolhoosnikule“ sõnumeid lepingu täitmisest ja kolhooside elust kirjutama.

Sotsialistliku võistluse leping astub jõusse 1. aprillil ja kestab kuni 1. jaanuarini 1936. a.

Sidebüroosse valiti järgmised seltsilised: Teder Valentiine esinaiseks, Rajapuu Am. — kirjatoimetajaks. Sidebüroo liikmeteks: Lintal Anna, Lepik Alma — „Võitlusest“ Rebane Ida, Käära Miina — „Algusest“, Karton Rosalie — „Borkist“, Klatshkova Elisaveta — „Trushenikust“, Kruuspart Emmi — „Jõust“ ja Urus Hilda — „Edust“. Mõlemad pooled kohustuvad ükskord kvartalis vastastikust lepingu järelvaatust korraldama.

Am. Rajapuu.

„Alguse“ kolhoos, Tikopesa k.-n., on kevadiseks külviks valmis

Täidan oma peale võetud kohustused — kord kuus „Naiskolhoosnikule ja naistöölisele“ sõnumeid saata. Teatan, et „Alguse“ kolhoosis on kevadiseks külviks kõik ettevalmistusetööd lõpetatud, seemned on sorteeritud ja seemne idanemine kaks korda järele proovitud, kõik põllutööriistad on remonteeritud ja ka uusi vankreid on juurde tehtud. Hobused on korras, heinu on üle normigi järele jäänud, samuti ka kaeru.

Ka kariloomadele jätkub toitu. Meil on noorloomi 31 pead — nad on kõik hästi hoitud ja neile jätkub ohtrasti toitu kuni karja väljalaskmiseni.

Puudeveo plaan on täidetud.

Kevadise külvi ajal ootame linna naiseltsilisi endile abiks, et edukamalt läbi viia oma peale võetud kohustusi.

Miina Käära.

KASULIKKE NÄPUNÄITEID**Kuidas võidelda koidega**

Läheneb suvi, mil algavad oma hävitavat tegevust koid. Nad siginevad nahkadele, vil- lašele riidele ja paljudele muudele asjadele, kui nende vastu õigel ajal ei tarvitata abinõusid. Kuid talvelgi näeme koisid lendamas ja üldse ei või nende eest kindel olla ühelgi aastaajal.

Tihti peetakse koiliblikat ennast kahju- riks. Kuid oma nõrga suuga ei saa see sarnase röövtõuga hakkama, et nahka või palitusse suuri vagusid ajada. Seda teevad nende tõugud, röövikud. Lendav liblik otsib ainult munemiskohta.

Koiliblikaid on palju, kes kõik röövi- kuina on suured sõödikud, toitu uurista- vad ja seal toidust endale väikese kotikese ümber ehitavad, milles nad hiljem nukuks muutuvad. Niihästi röövikud kui ka libli- kad armastavad pimedust. Siiski lendavad liblikad pimedas tule peale, mille tõttu neid tules palju hukkub.

Tuntum koi on jahukoi, kelle tõuk elutseb jahudes, seemneis ja kuivatatud puuviljas.

Teine tuntud koi on riidekoi, kelle lend algab mais ja juunis ning teistkordselt

oktoobris. Kolmandana väljub juunis ja juulis päris riidekoi või nahauuristaja. Nel- jas, kui sulekoi või nahakoi. Viimase koi kohta on tehtud huvitavaid tähelepane- kuid. See liblikas elab kogu liblikapõlve röövikuna kehasse kogutud toiduvarest, ilma et oleks võimeline ise sööma. Seda koid kasvatati vaatlusel klaastorus, mis oli täidetud puuvilla ja villa seguga. Ema munes keskmiselt 60 muna, mis 2—3 nä- dalaga muutusid röövikuteks. Röövikud õgisisid ainult villa ja jätsid puuvilla puu- tumata.

Nende seedimine oli väga aeglane: toit püsis seedimiskanalis kuni kaks päeva ja heitus siis kuulikestena välja. Mürgid röövikute peale mõju ei avaldanud.

Uurimused siiski tõendavad, et mõnede ainete segudega on võimalik nende vastu võidelda, kuid seda tööd on harilikult kodus raske teostada. Kõige lihtsamaks ja kindlamaks vahendiks on paber. Asjad, mis koisid kardavad, tuleb pakkida pabe- risse, voltides paberiääred kindlalt ning kinnitades need veel nõõpnõeltega.

Tasusumma väljaarvamise korrast naiskolhoosnikkudele enne ja pärast sünnitamisaega

Põllumajanduse artelli eeskujuliku põhi- kirja 14. punkt kohustab artelli juhatuset vabastama „naisterahvaid töölt kuu aega enne sünnitamist ja kuu aega peale sünni- tamist, millise kahe kuu kestel nad poole sellest tasusummast saavad, mis nad oma tööpäevadega keskmiselt teenisid“.

Sidemes järelepärimistega kohtadelt selle üle, kuidas tuleb neil juhtumitel väljatöötatud tööpäevade keskmist arvu välja ar- vata, annab NSV Liidu põllumajanduse rahvakomissar seletust, et tööpäevade keskmise arvu väljaarvamiseks tuleb võtta üks kaheteistkümnendik osa tööpäevade üldisest summast, mis naiskolhoosnik aasta enne töölt vabastamist teinud.

Näiteks: naiskolhoosnik vabastatakse töölt eelseisva sünnitamise puhul kaheks kuuks — esimesest maist kuni esimese juu- lini 1935. a. See naiskolhoosnik tegi selle aja kestel, esimesest maist 1934. a. kuni esi- mese maini 1935. a., 240 tööpäeva, see on, tema tegi keskmiselt 20 tööpäeva kuus: temale tuleb puhkeajal, sünnituse puhul, see on mai ja juuni peale tasu arvata tehtud tööpäevade keskmisest arvust — tähendab 10 tööpäeva iga kuu peale, aga üldse 20 töö- päeva.

NSV Liidu põllumajanduse
rahvakomissar **M. Tshernov.**

9. aprillil 1935. a.

Vastutav toimetaja: S. Allermann.

Tehniline toimetaja: V. Sander.

Väljaanne nr. 175. Ladumisele antud 7. V. 1935. Trükkimiseks alla kirjutatud 27. V. 1935. Paber 72×110. Autorip. 1¹/₈. Trükip. 1. 1. p. 85 680 trükit. Trükit. üldse 85 680. Lengorlit 15541. Tir. 1150 eks. Töö nr. 7260. „Külva“ trükikoda, Leningrad, 31, Dserhinski uut. № 49.

„РАБОТНИЦА И КОЛХОЗНИЦА“ № 5 (72)

Ежемесячный журнал на эстонском языке

Издательское Товарищество Иностраных Рабочих в СССР, Ленинград, -141, Апраксин пер. № 2
Välismaatöölise Kirjastusühisus NSV Liidus, Leningrad, 141, Apraksini põikuul. № 2

Hind 30 kop.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR